

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 66/06
08.02.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Vojimira Cvijovića, predsednika veća, Branislave Apostolović, Jovanke Kažić, Milomira Nikolića i Mirjane Grubić, članova veća, u parnici tužilaca AA i BB, koje zastupa advokat AB, protiv tužene Republike Srbije, koju zastupa Republički javni pravobranilac i tužene državne zajednice Srbija i Crna Gora, koju zastupa Generalni sekretarijat Saveta ministara, radi naknade nematerijalne štete, odlučujući o reviziji tužene državne zajednice Srbija i Crna Gora izjavljene protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 3979/05 od 31. maja 2005. godine, u sednici veća održanoj 8. februara 2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE revizija tužene državne zajednice Srbija i Crna Gora izjavljena protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 3979/05 od 31. maja 2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Prvog opštinskog suda u Beogradu P.2236/04 od 30.12.2004. godine stavom I izreke delimično je usvojen tužbeni zahtev i obavezane su prvotužena i drugotužena da tužiocima solidarno isplate, na ime naknade nematerijalne štete, iznos od po 500.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.12.2004. godine pa do isplate. Stavom II izreke odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca za isplatu iznosa od još po 400.000,00 dinara do traženih iznosa od po 900.000,00 dinara, a preko dosuđenih iznosa od po 500.000,00 dinara, sa pripadajućom kamatom. Stavom III izreke tužba tužilaca u delu u kome je traženo da sud obaveže prvotuženu i drugotuženu da, na ime novčane naknade nematerijalne štete pretrpljene usled povrede prava ličnosti, svaka prema svojim nadležnostima postupe u skladu sa odlukom Komiteta protiv torture UN br. 113/1998 od 11.5.2001. godine, na taj način što će pokrenuti, a zatim i sprovesti, jednu sveobuhvatnu nepristrasnu istragu vezanu za osnovane tvrdnje o policijskoj brutalnosti kao mogućem uzroku smrti VV, a shodno rezultatima istrage, tužiocima obezbediti delotvoran pravni lek za pretrpljene povrede i o svemu izvestiti Komitet protiv torture UN, odbačena je kao nedozvoljena. Stavom IV izreke odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev u delu u kome je traženo da sud obaveže prvotuženu i drugotuženu da o svom trošku objave presudu u dnevnom listu "GG". Stavom V izreke obavezane prvotužena i drugotužena da tužiocima solidarno plate na ime troškova parničnog postupka iznos od 132.500,00 dinara.

Odlučujući o žalbi tužene Republike Srbije i tužene državne zajednice Srbija i Crna Gora, Okružni sud u Beogradu je presudom Gž.3979/05 od 31.5.2005. godine žalbe odbio kao neosnovane i prvostepenu presudu potvrdio u I i V stavu izreke.

Protiv presude Okružnog suda u Beogradu tužena državna zajednica Srbija i Crna Gora je blagovremeno izjavila reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Tužioci su podneli odgovor na reviziju i predložili da se revizija kao neosnovana odbije.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu čl. 386. ranije važećeg ZPP-a, koji se na osnovu čl. 491. st. 1. i 4. ZPP-a ("Službeni glasnik RS", br. 125/04) primenjuje u slučaju kada je pre njegovog stupanja na snagu doneta prvostepena presuda ili rešenje kojim se postupak pred tim sudom okončava, kao i kad se odlučuje o reviziji izjavljenoj protiv pravnosnažne presude drugostepenog suda u postupku koji je pokrenut pre početka primene

novog ZPP-a i našao da revizija tužene državne zajednice Srbija i Crna Gora nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. tač. 11. ZPP-a na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti.

Razlozi revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava nisu osnovani.

Prema utvrđenim činjenicama sin tužilaca, sada pok. VV, preminuo je dana 12.2.1995. godine, što je konstatovao lekar hitne pomoći koji je izašao na lice mesta i istovremeno letimičnim pregledom ustanovio da je pokojnik imao povredu u predelu levog uha, otvoreni prelom butne kosti desne strane, a obzirom na položaj leve noge mogući prelom i na toj nozi. Obdukciju je izvršio DD i u zapisniku naveo zaključak da je smrt VV nasilna, prouzrokovana padom na tvrdu podlogu zbog čega su nastupili prelomi i razaranja mozga što je uslovalo momentalnu smrt. Stalni sudski veštaci – specijalisti za sudsku medicinu ĐĐ i EE su, na zahtev tužilaca, proučili pomenuti obdukcioni zapisnik DD i zaključili da nije urađen po principima sudsko-medicinske nauke i prakse, da je površan, štur, nepotpun i kontradiktoran, posebno u delu nalaza i zaključka o uzroku smrti, nakon čega je obducent uputio dopis Okružnom javnom tužilaštvu u Šapcu, u kome je, između ostalog, naveo da on sam nije specijalista sudske medicine, veća patologije i da u cilju otklanjanja eventualnih grešaka saglasan je da se izvrši ekshumacija i ekspertiza leša pok. VV i to od strane sudsko medicinskih stručnjaka iz ustanova u Beogradu, radi što tačnijeg utvrđivanja uzroka smrti. Ekshumacija i ekspertiza leša nije izvršena, već je Okružni sud u Šapcu rešenjem Kv. 138/96 od 29.8.1996. godine našao da nema mesta sprovođenju istrage protiv okrivljenih ŽŽ za krivično delo ubistva, ZZ i II zbog krivičnog dela neprijavlivanja krivičnog dela i učinioca i krivičnog dela pomoći učiniocu posle izvršenog krivičnog dela, JJ zbog krivičnog dela davanja lažnog iskaza i krivičnog dela sprečavanja dokazivanja, KK zbog krivičnog dela sprečavanja dokazivanja i LL zbog krivičnog dela sprečavanja dokazivanja i falsifikovanja službene isprave, odlučujući o zahtevu oštećenih kao tužilaca AA i BB, koji su tužioci u ovoj parnici. Žalba protiv tog rešenja odbijena je kao neosnovana i prvostepeno rešenje potvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Srbije Kž.II 650/96 od 20.10.1996. godine. Tužioci su ponovo pokušali da pokrenu postupak podnošenjem neposredne optužnice protiv istih okrivljenih, koja je odbačena kao nedozvoljena rešenjem Okružnog suda u Šapcu Kv. 18/97 od 10.2.1997. godine, a žalba protiv tog rešenja odbijena je kao neosnovana rešenjem Vrhovnog suda Srbije Kž. II-196/97 od 18.3.1997. godine. Kako su na opisani način tužioci iscrpeli pravna sredstva pred domaćim sudovima podneli su dana 22.7.1998. godine, pojedinačnu predstavku Komitetu protiv torture UN, u kojoj su naveli da su organi SRJ, odnosno RS, u konkretnom slučaju prekršili više obavezujućih odredaba iz Konvencije protiv torture, naročito odredbe čl. 12. i čl. 13. pomenute Konvencije, te da su sve radnje preduzete u cilju rasvetljavanja kritičnog događaja – okolnosti pod kojima je njihov sin preminuo potekle od njih samih, a ne od strane nadležnih državnih organa koji su po zakonu bili dužni da čitav incident detaljno istraže. Dana 30.4.1999. godine Komitet protiv torture UN doneo je odluku o procesnoj prihvatljivosti predstavke, a dana 11.5.2001. godine i konačnu odluku u meritumu kojom u celosti prihvata osnovanost predstavke ovde tužilaca i konstatuje da su organi SRJ propustili da sveobuhvatno, blagovremeno i nepristrasno istraže osnovane tvrdnje o policijskoj brutalnosti kao o mogućem uzroku smrti VV, čime je SRJ, kao država potpisnica Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka prekršila svoje obaveze predviđene čl. 12.-13. Konvencije, u odnosu na čl. 2. i čl. 16. Konvencije. Komitet je stao na stanovište da utvrđivanje krivice lica koja su navodno počinila akt torture ili policijske brutalnosti ne potpada pod njegov mandat, zbog čega se u konkretnom slučaju nije izjasnio o pitanju postojanja torture, odnosno zlostavljanja, dok je u odnosu na povredu čl. 14. našao, da zbog nesprovođenja odgovarajuće istrage, nije bilo moguće odrediti da li je bilo povređeno pravo oštećenih, ovde tužilaca, na naknadu štete. Istom odlukom Komitet je pozvao državu potpisnicu da ovde tužiocima obezbedi delotvoran pravni lek za pretrpljene povrede, sprovede efikasnu i sveobuhvatnu istragu kojom će rasvetliti sve okolnosti vezane za kritični događaj i da u roku od 90 dana o svim preduzetim koracima u tom pravcu obavesti Komitet.

Na osnovu tako utvrđenih činjenica, pravilno su obavezane tužena Republika Srbija i tužena državna zajednica Srbija i Crna Gora da tužiocima solidarno nadoknade nematerijalnu štetu zbog povrede prava ličnosti.

Tužena državna zajednica Srbija i Crna Gora u reviziji ističe, da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo obavezujući državnu zajednicu da solidarno sa tuženom Republikom Srbijom tužiocima nadoknadi štetu, jer iz utvrđenih činjenica proizilazi da je do štetnog događaja došlo radnjama organa Republike Srbije, a da organi državne zajednice, nisu imali bilo kakva saznanja o istom, niti ingerencije za postupanje.

Navodi u reviziji tužene državne zajednice nisu osnovani, jer tužioci imaju pravo na naknadu nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti, koja povreda je u uzročnoj vezi sa nesprovođenjem sve obuhvatne, blagovremene i nepristrasne istrage, kojom bi se rasvetlile sve relevantne okolnosti u vezi smrti sina tužilaca, nakon koje, bi, po potrebi, mogli biti pokrenuti i odgovarajući postupci protiv lica za koje bi se eventualno utvrdilo da su odgovorna.

Ukazom o proglašenju Zakona o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka proglašen je zahtev o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka koji je usvojila Skupština SFRJ na sednici Saveznog veća 20. juna 1991. godine. Članom 1. Zakona o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka ratifikovana je Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka usvojena 10.12.1984. godine u Njujorku. Članom 2. navedene Konvencije predviđeno je da svaka država članica preuzima zakonske, administrativne, sudske i druge efikasne mere kako bi sprečila izvršenje akata torture na teritoriji pod njenom jurisdikcijom. Članom 12., 13. i 14. Konvencije predviđeno je da svaka država članica se stara da nadležni organi neodložno izvrše nepristrasnu istragu svaki put kada postoje opravdani razlozi da se posumnja da je akt torture izvršen na teritoriji pod njenom jurisdikcijom. Svaka država članica obezbeđuje svakom članu koji tvrdi da je bio podložan torturi na nekoj teritoriji pod njenom jurisdikcijom pravo da se žali nadležnim organima sopstvene države koja će neodložno i nepristrasno ispitati slučaj. Preduzeće sve mere radi obezbeđenja zaštite lica koja se žale i lica kao svedoka svakog lošeg postupanja ili bilo kakvog zastrašivanja zbog podnesene žalbe ili bilo kakve date izjave. Svaka država članica u svom pravnom sistemu garantuje žrtvi nakon akta torture prava dobijanja naknade i pravo na odgovarajuće obeštećenje uključujući i sredstva potrebna za njihovu što potpuniju rehabilitaciju, u slučaju smrti žrtve akta torture imaoci te žrtve polažu pravo na obeštećenje. Članom 3. Zakona o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugi neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka predviđeno je, Skupština SFRJ daje sledeću izjavu: Jugoslavija priznaje u skladu sa čl. 21. st. 2. Konvencije nadležnost Komiteta protiv torture da prime i razmotre saopštenje u kojima jedna država članica tvrdi da druga država članica ne ispunjava svoje obaveze na osnovu ove Konvencije. Jugoslavija priznaje u skladu sa čl. 22. st. 1. Konvencije nadležnost Konvencije protiv torture za prijem da razmotre saopštenje koje im dostavljaju pojedinci ili dostavljeni u ime pojedinaca koji su pod njenom jurisdikcijom i koji tvrde da su žrtve kršenja odredaba Konvencije od strane neke države članice.

Nesprovođenje istrage na opisani način predstavlja propust u radu državnih organa i to nadležnog suda, javnog tužilaštva i policije Republike Srbije, za čije propuste u radu odgovara Republika Srbija, pa je Republika Srbija i obavezana da tužiocima nadoknadi nastalu nematerijalnu štetu. Isti navedeni državni organi RS su u spornom periodu bili pod jurisdikcijom SRJ, zbog čega je ona bila dužna da se stara da nadležni organi neodložno izvrše nepristrasnu istragu svaki put kad postoje opravdani razlozi da se posumnja da je akt torture izvršen na nekoj teritoriji pod njenom jurisdikcijom shodno čl. 12. citirane Konvencije, što je propustila da učini i pre saznanja, kao i nakon saznanja za konkretan događaj, koje je saznanje usledilo najkasnije kroz učešnje u postupku koji je vođen pred Komitetom protiv torture UN, shodno čl. 22. citirane Konvencije, po predstavi tužilaca uz učešće pravnog prethodnika drugotužene povodom predmetnog događaja, kao države potpisnice Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka. Članom 10. i 16. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", br. 1/2003), propisano je da se odredbe međunarodnih ugovora o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama koje važe na teritoriji Srbije i Crne Gore neposredno primenjuju te da, ratifikovani međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava, imaju primat nad pravom Srbije i Crne Gore i pravom država članica.

Kako je odlukom Komiteta protiv torture UN utvrđeno da je SRJ povredila više odredaba iz Konvencije protiv torture, a odredbom čl. 63. Ustavne povelje su sva prava i obaveze SRJ prešle na Srbiju i Crnu Goru, u skladu sa Ustavnom poveljom, te kako se državna zajednica Srbija i Crna Gora obavezala da će ispunjavati sve obaveze koje proizilaze iz međunarodnih ugovora u kojima je državna zajednica strana ugovornica kao i da su međunarodni ugovori, koji su potvrđeni i objavljeni, sastavni deo unutrašnjeg pravnog poretka i kao takvi pravno obavezujući, to stoji i odgovornost državne zajednice da tužiocima solidarno sa Republikom Srbijom naknadi nematerijalnu štetu zbog povrede prava ličnosti.

Tužiocima je pravilno na osnovu odredbe čl. 200. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima dosuđena naknada nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti, jer tužioci kao roditelji pokojnog VV trpe intenzivne duševne bolove zbog nemogućnosti da preko nadležnih državnih organa utvrde uzrok smrti svog sina.

Na osnovu izloženog a primenom odredbe čl. 393. ZPP-a revizija je odbijena kao neosnovana.

Predsednik veća-sudija,

Vojimir Cvijović, sr

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

MZ